

2- Eğer Şeyh Abdülkadir-i Geylanî (ra) ve Şah-ı Nakşibend (ra) ve İmam-ı Rabbanî (ra) gibi zatlar bu zamanda olsaydılar,

Madem hakikat böyledir, ben tahmin ediyorum ki eğer Şeyh Abdülkadir-i Geylanî (ra) ve Şah-ı Nakşibend (ra) ve İmam-ı Rabbanî (ra) gibi zatlar bu zamanda olsaydılar, bütün himmetlerini, hakaik-i imaniyenin ve akaid-i İslâmiyenin takviyesine sarf edeceklerdi. Çünkü saadet-i ebediyenin medarı onlardır. Onlarda kusur edilse şakavet-i ebediyeye sebebiyet verir.

Zamanın hastalığı ne ise, büyük zatların himmeti de o hastalığın tedavisine yönelirdi. Eskiden insanların çoğunda iman zemini vardı; problem daha çok nefis terbiyesi, kalp hastalıkları, gaflet ve ibadetlerde gevşeklikti. Fakat bu zamanda saldırı doğrudan imanın esaslarına yönelmiştir. Bu yüzden Abdülkadir-i Geylânî, Şah-ı Nakşibend ve İmam-ı Rabbânî gibi büyük zatlar bu zamanda yaşasaydı, en büyük gayretlerini iman hakikatlerini kuvvetlendirmeye sarf ederlerdi.

Büyük Zatların Vazifesi Değişmez, Öncelik Değişir

Bu zatların yolu yine Allah’a kulluk, takva, sünnet, ihlas ve kalp terbiyesi olurdu. Fakat içinde bulundukları asrın ihtiyacına göre hizmetlerinin ağırlık merkezi değişirdi. Çünkü mürşid-i kâmil, zamanın yarasını görür ve merhemi oraya sürer. Eğer yara kalpte ise kalbi tedavi eder; eğer yara akılda ve imanda ise önce akli ikna eder, imanı tahkim eder, şüpheleri izale eder.

Hakaik-i İmaniye Neden Önceliklidir?

Çünkü ebedî saadetin temeli imandır. Allah’a iman, ahirete iman, nübüvvete iman, Kur’an’a iman, meleklerle ve kadere iman olmadan insanın ebedî kurtuluşu düşünülemez. Bir insanın manevî zevkleri olabilir, tasavvufî hâlleri olabilir, bazı güzel ahlakları olabilir; fakat iman esaslarında bozulma olursa, bütün bina temelinden sarsılır. Onun için iman hakikatlerinde kusur, küçük bir eksiklik değil; ebedî hayatı tehlikeye atan büyük bir yaradır.

Akaid-i İslâmiye Nedir?

Akaid-i İslâmiye, İslam’ın inanç esaslarıdır. Yani Allah’ın varlığı ve birliği, sıfatları, peygamberlik, vahiy, Kur’an’ın Allah kelamı oluşu, ahiret, haşır, hesap, kader ve benzeri

temel iman meseleleridir. Bunlar dinin köküdür. Kök zayıfsa, dalın yaprağı, çiçeği ve meyvesi de sağlam kalamaz. Bu yüzden önce akaid kuvvetlenecek, sonra amel, ahlak ve tasavvufî kemalat daha sağlam bir zeminde yükselecektir.

“Saadet-i Ebediyenin Medarı Onlardır” Ne Demek?

Ebedî saadet, yani ahiret kurtuluşu, cennet ve Allah’ın rızasına erişmek, iman esaslarına bağlıdır. İnsan iman ile ebedî saadetin kapısını açar. İman olmazsa cennete giriş yoktur. Bu yüzden iman hakikatleri sadece güzel bilgiler değil; insanın ebedî hayatını ilgilendiren hayatî hakikatlerdir. Nasıl beden için kalp durursa hayat biter; manevî hayat için de iman giderse kurtuluş temeli yıkılır.

“Onlarda Kusur Edilse” Ne Demek?

Buradaki kusur, iman esaslarında zayıflık, şüphe, tereddüt, inkâr veya yanlış itikat manasına gelir. Mesela bir insan Allah’ın varlığında şüpheye düşerse, ahireti inkâr ederse, Kur’an’ın vahiy oluşunu reddederse, peygamberliği sıradan bir insanî hareket gibi görürse, kader ve ilahî adalet meselesinde itikadını bozarsa; bu kusur basit bir günah gibi kalmaz. Çünkü günah, iman varsa affa mazhar olabilir; fakat iman esaslarının yıkılması insanı ebedî felakete götürebilir.

İmansız cennete gidemez fakat tasavvufsuz cennete giden pek çoktur.

“İmansız cennete gidemez fakat tasavvufsuz cennete giden pek çoktur” cümlesi meseleyi çok açık anlatır. Tasavvuf, insanı kemale götüren nurlu bir yoldur; fakat iman, kurtuluşun temel şartıdır.

Bir insan tasavvuf yoluna girmemiş olabilir; fakat sahih iman, farzlar ve takva ile cennete gidebilir. Ancak iman yoksa, tasavvufî hâllerin, zevklerin ve iddiaların hiçbir kurtarıcı değeri kalmaz.

Ekmeksiz insan yaşayamaz fakat meyvesiz yaşayabilir. Tasavvuf meyvedir, hakaik-i İslâmiye gıdadır.

İman hakikatleri dinin temel gıdasıdır; tasavvuf ise o gıdanın üzerine gelen manevi meyvedir. İnsan ekmeksiz yaşayamaz; çünkü ekmek hayatın devamı için zarurîdir. Fakat meyvesiz yaşayabilir; meyve lezzet verir, kuvvet katar, sofrayı güzelleştirir ama temel

gıdanın yerine geçmez.

Hakaik-i İslâmiye Gıdadır

Hakaik-i İslâmiye; Allah'ın varlığı ve birliği, ahiret, nübüvvet, Kur'an, kader, ibadet, kulluk ve akaid esaslarıdır. Bunlar insanın ebedî hayatının temelidir. Bu esaslar sağlam olmazsa insanın manevî hayatı ayakta kalamaz. Nasıl beden aç kaldığında zayıflar, çöker ve sonunda hayatını kaybederse; iman hakikatlerinden mahrum kalan ruh da şüphe, gaflet ve dalalet içinde zayıflar.

Tasavvuf Meyvedir

Tasavvuf ise kalbi inceltir, nefsi terbiye eder, ihlası artırır, muhabbeti derinleştirir, kulun Allah'a yakınlığını kuvvetlendirir. Bunlar çok kıymetlidir; fakat tasavvuf, imanın yerine geçmez. Bir insan tasavvufsuz olabilir ama sahih iman, farzlara riayet ve takva ile kurtuluşa erebilir. Fakat imansızlık varsa, tasavvufî hâllerin, zevklerin ve iddiaların hiçbir kurtarıcı kıymeti kalmaz.

Bugün mesele şudur: **İmanlar çoğu zaman taklitte kalmış; şüpheler ise doğrudan imanın erkânına yönelmiştir.** Yani insanların büyük bir kısmı Allah'a, ahirete, peygambere ve Kur'an'a inanıyor gibi görünse de bu iman çoğu zaman delile, tahkike ve sağlam bir marifete dayanmıyor. Buna karşılık gelen şüpheler ise artık küçük meselelerde değil; doğrudan Allah'ın varlığına, ahiretin hakikatine, Kur'an'ın vahiy oluşuna, kaderin adaletine ve nübüvvetin gerekliliğine hücum ediyor.

Asıl Tehlike Burada

Eskiden insanların çoğunda iman zemini sağlamdı; problem daha çok gaflet, günah, nefsin arzuları ve ibadetlerde gevşeklikti. Bugün ise mesele daha derinden geliyor. Genç bir insan namazın faziletinden önce "Allah var mı?", ahlak dersinden önce "din hak mı?", tasavvufî terbiyeden önce "ahiret gerçekten var mı?" sorularıyla karşılaşılıyor. Yani hastalık dalda değil, kökte görünmeye başlamıştır.

Taklidî İman Yetmiyor

Taklidî iman, insanı bir yere kadar taşır; fakat kuvvetli şüpheler karşısında sarsılabilir. Çünkü taklidî imanda kişi çoğu zaman "babamdan, çevremden, toplumdaki böyle gördüm" seviyesindedir. Fakat karşısına felsefî, bilimsel görünümlü veya sosyal medya diliyle süslenmiş itirazlar çıktığında, bu iman hemen müdafaa edecek delil bulamayabilir. İşte bu yüzden iman tahkikî hâle gelmelidir.

Netice

İmanlar taklitte kalmış, şüpheler ise imanın temel esaslarına yönelmişse; önce meyve değil, gıda lazımdır. Önce kalbe zevk değil, akla ve kalbe sağlam iman dersi lazımdır. Önce manevi

hâller değil, sarsılmaz bir akaid lazımdır.

Demek ki bu zamanda en büyük ihtiyaç, imanı taklitten tahkike çıkarmaktır. Çünkü şüpheler doğrudan imanın kalbine hücum ediyor. Böyle bir zamanda en büyük hizmet; Allah'ı, ahireti, Kur'an'ı, nübüvveti ve kaderi akla, kalbe ve vicdana ispat eden iman hakikatlerini neşretmektir.